Lausunto Muonion ja Pellon kunnanhallituksen kirjelmiin koskien Tunturi-Lapin ja Pellon työllisyysalueen kustannustenjakoa

Khall 18.11.2025 § 425
558/00.04.01/2025

Valmistelija Kunnanjohtaja Timo Kurula puh. 040 595 7597

Kittilän kunta on toiminut Tunturi-Lapin ja Pellon työllisyysalueen isäntäkuntana alueen kuntien saatua erikoisluvan työllisyysalueen muodostamiseen alueen pienestä väestöpohjasta huolimatta. Kittilän kunta pyrkii tarjoamaan täten työvoimapalvelut lähipalveluna jokaisessa työllisyysalueen jäsenkunnassa.

Muonion kunnanhallitus on käsitellyt kokouksessaan 9.10.2025 työllisyysalueen kustannustenjakoa. Pöytäkirjanote Muonion kunnanhallituksen pykälästä on oheismateriaalina. Lisäksi Pellon kunnanhallitus on samansisältöisesti käsitellyt kustannustenjakoa ja tarvetta tarkastella perussopimusta. Pöytäkirjanote Pellon kunnanhallituksen pykälästä on oheismateriaalina.

Muonion kunnanhallituksen esittelytekstissä kiinnitetään useissa eri kohdissa erityistä huomiota työllisyysalueen jäsenkunnille lankeavien kustannusten ennustettavuuteen. Lisäksi kiinnitetään tekstiä korostamalla huomiota siihen, että yhteistyösopimuksen mukaan työllisyysalueen **rahoituksen mitoituksessa ja talousarvion laadinnassa otetaan huomioon myös vastuu- ja muiden kuntien taloudellinen tilanne sekä työllisyysalueen yhteinen tavoitteenasettelu järjestämissuunnitelman mukaisesti.**

Esittelijä viittaa esittelytekstissään myös ns. työttömyystukien ”sakkomaksuihin” ja niiden määrän kasvuun Muonion kunnassa, jonka tulisi vaikuttaa arviossa jäsenkuntien taloudellisesta tilanteesta ja täten talousarvion laadintaan.

Huomiota on kiinnitetty työllisyysalueen kustannusten jakautumisperiaatteiden oikeudenmukaisuuteen ja peräänkuulutetaan aiheutumisperiaatteen perusteella määräytyvää kustannustenjakomallia.

Jäljempänä viitataan työllisyysalueen myöntämien palkkatukirahojen epätasaiseen jakautumiseen jäsenkuntien kesken. Palkkatuelle on budjetoitu vuodelle 2025 noin 835 000 €, joista Kittilään on kohdistunut noin 70% eli noin 585 000 €. Kittilän laskennallinen kustannusosuus on ollut noin 38%, eli Muonion laskutavan mukaan Kittilä olisi hyötynyt noin 267 200 €.

Päätöksessään Muonion kunnanhallitus edellyttää:
-Kustannustenjaon tarkistusta ja jakoa vuoden 2025 osalta
-Uuden kustannustenjakomallin selvittämistä
-Vuoden 2025 lisätalousarvion kohdentamista aiheutumisperiaatteen mukaisesti jäsenkuntiin
-Täsmällisempää huomiota jäsenkuntien lausuntoihin

Kittilän kunnan vastaus:

Työllisyysalueen isäntäkuntana Kittilä tunnistaa Muonion ja Pellon tarpeen tarkastella myös työllisyysalueelta jäsenkunnille lankeavia kuluja.

Tunturi-Lapin ja Pellon työllisyysalue on talousarviossaan 2025 vähentänyt merkittävästi palkkatukiin kohdistettuja määrärahoja. Syynä tähän on se, että palkkatuettu työ ei nykyoloissa kerrytä työssäoloehtoa muuten kuin osatyökykyisten osalta, ja kuntien omat työllistämistoimet ovat tästä näkökulmasta tehokkaampia. Tämän johdosta työllisyysaluejaosto on päättänyt, että palkkatukea ei makseta kuntiin vuonna 2026. Tältä osin Kittilä haluaa päätökseen ja määrärahoihin muutosta.

Kittilän korkea osuus toteutuneista palkkatukimäärissä johtuu siitä, että Kittilä on ennen TE-palveluiden siirtymistä kuntiin harjoittanut aktiivista työllisyyspolitiikkaa ja hakenut kuntaan palkkatukipäätöksiä. Palkkatukipäätökset ovat koskeneet osatyökykyisiä. Sopimukset on tehty määräajaksi, ja rahaa on sen vuoksi ollut ”sidottu” Kittilään tehtyihin palkkatukipäätöksiin. Tulevalle vuodelle sidottua rahaa on jäljellä 127 000 €. Tässä yhteydessä huomiota on kiinnitettävä siihen tosiasiaan, että päätökset varojen sitomisesta tarkoitukseen ovat olleet valtion TE-palvelujen tekemiä ja vasta nyt ollaan vähitellen siirtymässä tilanteeseen jossa aidosti työllisyysalueet pääsevät omien päätösten piiriin.

Kittilällä on halu jatkaa osatyökykyisten palkkatukea osana kunnan työllisyys- ja osallisuuspolitiikkaa. **Aiheutumisperiaate kunnille maksettavasta palkkatuesta on näin ollen myös Kittilän intresseissä, mikäli siten voidaan varmistaa myös Kittilän kuntaan palkattuettujen sopimusten jatko.** Tämä vaatii myös muiden sopijakuntien hyväksynnän.

Työllisyysalueen tehtävänä on työllisyyspalvelujen tarjoaminen ja työttömyyden torjuminen. Tätä taustaa vasten on viittaus työttömyyden sakkomaksuihin osana kuntien taloudellista tilannetta vaikeasti ymmärrettävä**.** Työttömyyden sakkomaksut eivät ole työttömyyden hoitoa, vaan seuraus hoitamattomasta työttömyydestä, eikä työllisyyspalvelujen osalta tarkoituksenmukaista ole se, että korkeasta työttömyydestä seuraisi työllisyysalueen maksuosuuksien keveneminen. **Kunnille siirtyneiden työllisyyspalveluiden toteutuminen nimenomaan korostaa järjestämisvastuuta kyseisistä palveluista**.

Lähtökohtaisesti kuluvan vuoden kustannukset ja niiden jako-osuudet perustuvat tehtyihin päätöksiin. Lisäksi on huomioitava, että Kittilälle koituu työllisyysalueen hallinnoinnista vyöryttämättömiä kustannuksia. Mikäli toteutunutta kulurakennetta haluttaisiin avata ja kustannuksia jakaa uudestaan, vaatisi tämä mittavan selvitystyön, jonka senkin kustannukset on vaatimuksen hengessä jaettava ja edelleen jäsenkuntien tahtotilaa kunnioittavan toimintaperiaatteen mukaisesti on se kaikkien jäsenkuntien hyväksyttävä.

Muonion ja Pellon kunnanhallitukset ovat pyytäneet, että työllisyysalueen kustannuksia palkkatuen osalta kohdennettaisiin aiheuttamisperiaatteen mukaisten kustannusten mukaan maksettavaksi. Tämä edellyttää sopimuksen muutosta, joka voimaan tullakseen vaatii jokaisen työllisyysalueen kuntien valtuustojen käsittelyä. Tällöin ei kustannusten osalta voida tehdä takautuvia tarkistuksia, vaan sopimuksen muuttamisen jälkeen voidaan toimia uudella tavalla. Kittilän kunta isäntäkuntana käynnistää sopimuksen muuttamisen osalta muutosmenettelyn.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Kurula Timo

Päätösehdotus

Vastauksena Muonion ja Pellon kirjelmiin kunnanhallitus päättää antaa esittelytekstissä kerrotun vastauksen.

Päätös

Kunnanhallituksen jäsen Paula Nevalainen (työllisyysjaoston varajäsen) oli poissa kokouksesta klo 12:56 -13:20 esteellisenä tämän asian ja esityslistan asian nro 4 (§:t 425 ja 426) käsittelyn ajan. Kunnanvaltuuston 3. varapuheenjohtaja Jukka Poti (työllisyysjaoston jäsen) oli myös poissa kokouksesta esteellisenä tämän asian ja esityslistan asian nro 4 käsittelyn (§:t 425 ja 426) ajan klo 12:56 – 13:20.

Raili Fagerholm oli läsnä kokouksessa Teams-yhteyden kautta tämän asian ja esityslistan asian nro 4 (§:t 425 ja 426) käsittelyn ajan Paula Nevalaisen varajäsenenä klo 13:00 – 13:20.

Työllisyysalueen johtaja Tero Hyttinen paikalla selostamassa tätä ja esityslistan asiaa nro 4 (§:t 425 ja 426) klo 13:00 – 13:20.

Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti kunnanjohtajan esityksen.